

STORTINGET

Innst. 154 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:32 S (2022–2023)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Himanshu Gulati og Tor André Johnsen om å fjerne piggdekkgebyr

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr samt fremme forslag om å endre vegtrafikkloven § 13 slik at det ikke kan innføres piggdekkgebyr.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Kirsti Leirtrø og Nils Kristen Sandtrøen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen, Geir Inge Lien og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til representantforslag om å be regjeringen oppheve forskrift om

gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr, samt fremme forslag om å endre vegtrafikkloven § 13 slik at det ikke kan innføres piggdekkgebyr. Videre viser komiteen til statsråden sitt svarbrev, datert 16. november 2022. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen merker seg at statsråden understreker at bruk av piggdekk vinterstid i Norge er hovedårsaken til produksjon av svevestøv som følge av slitasjen av asfalt, og at det ikke er ett enkelt tiltak alene som kan sikre at grenseverdiene for luftkvalitet overholdes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at muligheten for å innkreve piggdekkgebyr er i tråd med «forurenser-betaler-prinsippet», som er et anerkjent prinsipp i norsk rett, forvaltning og praksis.

Flertallet viser til at bakgrunnen for innføring av piggdekkgebyr er å sikre renere luft, da bruk av piggdekk vinterstid i Norge er hovedårsaken til produksjon av svevestøv som følge av slitasje på asfalt. Piggdekkgebyret bidrar til mindre svevestøv fordi mange velger å bytte til piggfrie dekk, som produserer langt mindre mengder helseskadelig svevestøv. Gebyret gir kommunene inntekter, slik at de kan opprettholde renhold og støvdemping. Piggdekkgebyr er også samfunnsøkonomisk lønnsomt, fordi piggdekk gir økte kostnader til renhold, støvdemping, helse og vegvedlikehold.

Flertallet understreker at pigger som skraper opp asfalten, gir store mengder helseskadelig svevestøv. Svevestøvet pustes lett inn og kan gi alt fra lett irritasjon til alvorlige helseplager. Svevestøv er ikke bare utfordrende for dem med astma, allergi, KOLS, lungekreft eller hjerte-kar-sykdom, også ellers friske mennesker kan utvikle slike sykdommer ved at svevestøv inhaleres.

Flertallet erkjenner at helt nye piggdekk av god kvalitet gjerne kommer litt bedre ut i dekktester på enkelte typer vinterføre. Likevel skjer det like mange uhell og ulykker med piggdekk som med piggfrie dekk.

Flertallet vil understreke at svevestøv fra veisalt, som virvles opp uavhengig av typen piggdekk, er av en annen type, da salt løses raskt opp og skilles ut fra kroppen. Asfaltstøv irriterer derimot luftveiene svært lenge, fordi kroppen ikke klarer å kvitte seg med det.

Flertallet viser til at bruk av piggdekk bidrar til å produsere helseskadelig svevestøv, og at innføring av piggdekkgebyr derfor er et viktig virkemiddel kommunene kan ta i bruk for å redusere svevestøvnivåer. Flertallet viser videre til at piggdekkbruk fører til asfaltslitasje og forkortet levetid på veidekket. Betaling av gebyr for bruk av piggdekk gir i tillegg inntekt til kommunene. Kommunene kan bruke denne inntekten til bl.a. forsterket vinterdrift, støvdemping og økt renhold. Dette er noe bilistene vil ha nytte av, og som igjen også bidrar til å gjøre det enklere å velge piggfritt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det fra 1. november hvert år innføres kommunale gebyr for å kjøre med piggdekk i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Gebyret gjelder, med noen unntak, for alle biler som kjører på veier i eller gjennom de fire kommunene. Selv reiser som både starter og slutter utenfor disse kommunene, er gebyrpliktige så lenge det kjøres gjennom en av dem.

Disse medlemmer viser til at det eksempelvis rammer en bilist som kjører fra Randaberg kommune til Sandnes kommune, som da må betale piggdekkgebyr til Stavanger hvis vedkommende kjører gjennom kommunen. Dette gjelder også svært mye trafikk som benytter E6 og E18 gjennom Oslo, E39 gjennom Bergen og E6 gjennom Trondheim, i tillegg til alle andre veier i disse kommunene. I alle tilfeller må bilister betale gebyr til kommunen for å kjøre med piggdekk som gir dem bedre veigrep og økt trafiksikkerhet. Samtidig som det er ulogisk å gebyrlegge dekk som gir økt trafiksikkerhet på vinteren, er det like ulogisk at en kommune skal ha hjemmel til å kreve inn avgifter fra gjennomgangstrafikk på veier som tilhører staten.

Disse medlemmer viser til at ordningen med piggdekkgebyr i dag begrenses geografisk av kommunegrensene. Forskriften gir rom for at kommunene selv bestemmer om de skal ha gebyr eller ikke. Det er likevel en rekke unntak fra gebyrplikten for blant annet biler med parkeringsbevis for forflytningshemmede, ambas-

sadebiler, sivile og uniformerte politibiler, utrykningskjøretøy og snøploger.

Disse medlemmer mener svevestøv fra veiene enklere kan reduseres med andre tiltak enn å forby eller gebyrlegge trafiksikre vinterdekk. Eksempelvis vil større satsing på vasking av veiene redusere den totale mengden av svevestøv mer effektivt. Vasking vil blant annet redusere svevestøv fra veisalt, som virvles opp uavhengig av typen vinterdekk.

Disse medlemmer mener at enhver bilist skal ha rett til å velge fritt den typen vinterdekk som passer sitt behov, og som oppleves tryggest. Majoriteten av bilene kjører i dag piggfritt, og disse medlemmer peker på at de som benytter piggdekk, gjør dette av reelle trafiksikkerhetshensyn. Trafiksikkerhet må veie tungt i reguleringen av veitrafikken, og et gebyr som gir insentiv til å velge bort trafiksikre vinterdekk, må derfor fjernes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr samt fremme forslag om å endre vegtrafikkloven § 13 slik at det ikke kan innføres piggdekkgebyr.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr samt fremme forslag om å endre vegtrafikkloven § 13 slik at det ikke kan innføres piggdekkgebyr.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:32 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Himanshu Gulati og Tor André Johnsen om å fjerne piggdekkgebyr – vedtas ikke.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 12. januar 2023

Erling Sande

leder

Jone Blikra

ordfører

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets transport- og kommunikasjonskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
ABS/fg

Vår ref
22/2328-4

Dato
16. november 2022

Dokument 8:32 S (2022-2023) om å fjerne piggedekkgebyr

Jeg viser til Representantforslag 32 S (2022–2023) fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Himanshu Gulati og Tor André Johnsen, der Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om gebyr for bruk av piggedekk og tilleggsgebyr samt fremme forslag om å endre vegtrafikkloven § 13 slik at det ikke kan innføres piggedekkgebyr. Nedenfor følger min vurdering av forslaget.

Svar:

Jeg mener at regelverket om piggedekkgebyr verken bør oppheves eller endres slik at kommunene ikke skal kunne kreve inn piggedekkgebyr. En mulighet for innkreving av piggedekkgebyr er i tråd med "forurensner-betaler-prinsippet". Prinsippet innebærer i dette tilfellet at man betaler for forurensning av luften og for skade som påføres asfalten som følge av kjøring med piggedekk. Bruk av piggedekk bidrar til å produsere helseskadelig svevestøv, og innføring av piggedekkgebyr er derfor et viktig virkemiddel kommunene kan ta i bruk for å redusere svevestøvnivåer. Piggedekkbruk fører videre til asfaltslitasje og forkortet levetid på veidekket. Betaling av gebyr for bruk av piggedekk gir i tillegg inntekt til kommunene. Kommunene kan bruke denne inntekten til bl.a. forsterket vinterdrift, støvdemping og økt renhold. Dette er noe bilistene vil ha nytte av, og som igjen også bidrar til å gjøre det enklere å velge piggefritt.

Bruk av piggedekk vinterstid i Norge er hovedårsaken til produksjon av svevestøv som følge av slitasje av asfalt. Piggedekk sliter betraktelig mer på veidekkene enn piggfrie vinterdekk. Redusert bruk av piggedekk vinterstid vil redusere slitasjen på veidekket, og dermed redusere partikkelproduksjonen. Frigjorte partikler virvles opp når været er tørt, og danner helseskadelig svevestøv. Eksponering for svevestøv er en av de viktigste miljøårsakene til tapte leveår. Ifølge FHI viser en rekke befolkningsundersøkelser fra hele verden at både

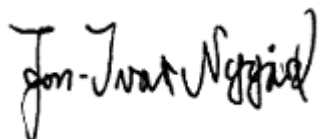
korttids- og langtidseksponering for svevestøv er assosiert med sykkelighet og dødelighet av hjerte,- kar- og luftveislidelser. Selv ved svært lave konsentrasjoner av luftbårne partikler er det funnet en sammenheng. Veitrafikk bidrar i stor grad til svevestøvnivåene mange steder, og bruk av piggdekk vinterstid er en viktig bidragsyter til høye svevestøvnivåer.

Fra 1. januar 2022 ble grenseverdiene i forurensningsforskriften for tillatte nivåer av svevestøv, strammet inn. Lavere nivåer av svevestøv vil nå gi overskridelser sammenliknet med slik det var før innstrammingen. Det vil kunne innebære behov for ytterligere tiltak for å sikre trygg luft. En utredning utarbeidet av Miljødirektoratet, Statens vegvesen, Folkehelseinstituttet og Meteorologisk institutt viste at på grunn av de store helsegevinstene, vil det være samfunnsøkonomisk lønnsomt å gjennomføre tiltak for å overholde de skjerpede grenseverdiene. Piggdekkgebyrsone er et slikt tiltak.

Det er ikke ett enkelt tiltak som alene kan sikre at grenseverdiene for luftkvalitet overholdes. Summen av flere tiltak er nødvendig for å oppnå ytterligere reduksjon i svevestøv fra veitrafikken. Redusert bruk av piggdekk har vært, og er fortsatt viktig for å bedre luftkvaliteten i norske byer og tettsteder. Piggdekkgebyr er et viktig virkemiddel som kommunene kan innføre for å redusere piggdekkbruken. Jeg mener derfor at kommunene fortsatt må kunne etablere piggdekkgebyrsone. Dette er for å støtte opp om 'forurensner betaler-prinsippet' og ikke minst for å redusere helserisikoen et høyt svevestøvnivå skaper.

På denne bakgrunn ønsker jeg verken å oppheve eller endre regelverket for piggdekkgebyr.

Med hilsen

Jon-Ivar Nygård

